

نورالله تالقانی در سال ۱۳۱۸ هجری شمسی مطابق به ۱۹۳۹ میلادی در قریه سرای سنگ شهر تالقان (مرکز ولایت تخار) در شمال افغانستان زاده شد. نام پدرش ملا نعیم، مادرش پرچه، پدرکلانش امام قُل و جدِ مادریش خدریگ است، که در تورکستان جنوبی روستای «قزاق سرای سنگ» تالقان که همین اکنون مرکز ولایت تخار است، میزیسته است. پدرکلان پدری وی، از قزاق‌های خوارزم بوده و در دوران جنگ‌ها، از راه میمنه به تالقان مهاجر و در روستای «قزاق قشلاق» مسکن گزیده است. «قزاق قشلاق» در شمال تالقان موقعیت داشته و از شهر تالقان سه کیلومتر فاصله دارد. پدرکلان مادری‌اش از زمینداران اوزبیک روستای قزاقان بود. پدر نورالله تالقانی، در جوانی تا اندازه درس ملائی خوانده و در بین اهالی قریه به «ملا نعیم» شهرت داشت.

نورالله تالقانی تحصیلات ابتدایی را در مکتب ابتداییه «سرای سنگ» تالقان و لیسه را در مکتب نظامی «لیسه حربی مهتاب قلعه کابل» و دوره لیسانس را در پوهنتون حربی کابل به پایان رسانید. پس از آنکه در سال ۱۳۴۲ هجری شمسی از حربی پوهنتون فارغ گردید، در آن پوهنتون به تدریس و تعلیم «تکتیک» پیاده پرداخت. او در پهلوی وظیفه مقدس استادی، مهمم مجله حربی پوهنتون نیز شد.

نورالله تالقانی پس از سه سال خدمت در حربی پوهنتون به حیث مدیر مسوول مجله اردو مقرر و به فعالیت‌های رسانه‌یی آغاز کرد. در اواخر سال ۱۳۴۳ به اتهام نشر ایدیولوژی علمی و ضد غربی در یگانه مجله

عسکری، مجبور به استعفا و از قوای مسلح اخراج گردید. بعد از کودتای ۱۳۵۲ مجدداً افسر و در وزارت فواید عامه به حیث رئیس اداری مشغول خدمت گردید. هنوز سه ماه از دوره خدمتش در آن وزارت سپری نگردیده بود که مدت دو سال و نیم نظر به امر داوود خان رئیس جمهور وقت در خانه تحت نظارت پولیس قرار گرفت. قبل از حادثه هفتم ثور ۱۳۵۷ آخرین وظیفه او در ریاست پیژنتون و ریاست تفتیش تعیینات اردوی وزارت دفاع ملی بود. رتبه نظامی اش دگروالی بود. در سنبله ۱۳۵۷ به امر حفیظ الله امین دستگیر و بیشتر از یکسال و چهار ماه را در زندان پلچرخی سپری نمود.

نورالله تالقانی بعد از تحولات ششم جدی ۱۳۵۸ از زندان آزاد و بعداً به حیث رئیس نشرات وزارت دفاع ملی و متعاقباً به حیث معین وزارت امور اقوام و قبایل ایفای وظیفه نمود. او مدتی را به حیث رئیس کمیته دولتی طبع و نشر بیهقی نیز اجرای وظیفه نموده و سهم خویش را در چاپ و نشر صدها جلد کتب ادبی، علمی، اجتماعی، تاریخی و فرهنگی به زبانهای دری، پشتو، اوزبیکی و دیگر زبانها ادا نمود. این سالهای کاری او را میتوان درخشانترین زمان شعر و ادب در تاریخ معاصر افغانستان شمرد. چون نه قبل از آن و نه هم بعد از آن در مطبعه دولتی آن طور آثار گرانبها، نفیس، نایاب و باارزش در مدت کوتاه دگر به نشر نرسید.

نورالله تالقانی به صفت پژوهشگر، مورخ، نویسنده و به مثابه ناشر صدها عنوان کتاب مفید، خدمات بزرگ و فراموش ناشدنی را برای مردم افغانستان بخصوص اهل فرهنگ انجام داده است. زندگانی نورالله تالقانی مشحون از مبارزه در راه برابری ملی- اجتماعی و فعالیت‌های گسترده روشنگرانه بوده است.

نورالله تالقانی از تبار دلیر مردانِ نامی و چهره‌های معدود فرهنگی تاریخ معاصر کشور ماست که در حلقه‌های روشنفکران میهن، چه در ساحة نظامی و چه ملکی دارای جایگاه خاصی می‌باشد. او بی‌خوف و بی‌حراس دردهای مردم مظلوم خویش را با صراحت باز گو و بیان می‌نمود و دلیرانه از آن دفاع می‌کرد. او سمبول راستین تلاش در راه فراگیری علم و دانش و نماد راستین پیکار بی‌امان در راه حق طلبی و برابر زیستن بود و تمام عمر و زندگی پُربار و پُر افتخار خویش را صرف مطالعه و نوشتن کتب و مطالب ناب تحقیقی و علمی نمود. تالقانی از وسعت نظر نیک، دور اندیشی کامل، تحلیل درست وقایع، توان و شهامت خاصی برخوردار بود. او یکی از بهترین فرزندان میهن ماست که با غرور و پرهیزگاری، زندگی شرافتمندانه نمود و جا دارد که در برابر ابهت آرمان‌های پاک و انسانی‌اش سر تعظیم فرو آورد. زیرا او یکی از بهترین چهره‌های درخشان فرهنگی تورک‌تباران معاصر کشور است که با غرور، سربلندی و سرشار از باده عشق به میهن و مردم رنجور خود تا آخرین لحظات زندگانی آرام نشست، تحقیق نمود و بی‌امان مبارزه کرد.

نورالله تالقانی در ۳۱ جوزا سال ۱۳۸۸ هجری شمسی مطابق به ۲۱ جون ۲۰۰۹ میلادی در کابل وفات و در

شهر تالقان به خاک سپرده شد. انالله و انا الیه راجعون

مقالات و نوشته‌های شادروان نورالله تالقانی در جراید و مطبوعات کشور به طور پراکنده به نشر رسیده و از آثار چاپ شده‌اش میتوان کتب «افغانستان ماقبل آریایی‌ها»، «فرهنگ اصطلاحات نوین» و «تخاری‌ها» را نامبرد.

Presented by:

ناگفته نماند که اثر اخیر الذکر در سال ۲۰۱۰ میلادی در کابل به چاپ رسید.